

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Pritarta

Pasvalio rajono savivaldybės tarybos
2012 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. T1-95

2011 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

**Pasvalys
2012 m.**

TURINYS

SANTRAUKA	3
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS VAIDMUO	5
2011 METŲ VEIKLOS REZULTATAI	8
FINANSINIS (TEISĖTUMO) AUDITAS.....	9
AUDITO NUOMONĖS	10
PASTEBĖJIMAI IR REKOMENDACIJOS	11
VIDAUS KONTROLĖS VERTINIMAS	15
IŠVADOS TARYBAI	16
KITA VEIKLA	17
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS IŠTEKLIAI	19
PRIORITETAI ATEINANTIEMS METAMS	20
PRIEDAI	21

SANTRAUKA

Baigėme 2011 metų darbus, suplanuotus pagal Vietos savivaldos įstatymo nuostatas. Šioje ataskaitoje pateikiame informaciją apie pagrindinius 2011 metais Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos (toliau – Kontrolės ir audito tarnyba) nuveiktus darbus.

- Pateikėme penkias išvadas Savivaldybės tarybai:
 - dėl 2010 metų biudžeto įvykdymo ataskaitų rinkinio;
 - dėl 2010 metų Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitų;
 - dėl Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio už 2010 metus;
 - dėl ilgalaikės 2200 tūkst. Lt paskolos ėmimo;
 - dėl ilgalaikės 732 tūkst. Lt paskolos ėmimo.
- Atlikome:
 - keturis finansinius auditus;
 - 2010 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditą;
 - 2010 metų Savivaldybės biudžeto įvykdymo auditą;
 - du ribotos apimties Savivaldybės biudžeto vykdymo auditus išvadoms dėl paskolų parengti;
 - Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto 2010 metų ataskaitų vertinimą.
 - Savivaldybės tarybos pavedimu atlikome patikrinimus trijose Savivaldybės biudžetinėse įstaigose, kuriose pasikeitė vadovai;
 - vykdydami Savivaldybės tarybos sprendimą, patikrinome viešajai įstaigai „Pasvalio krepšinio klubas“ 2011 metais skirtų Savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimą
 - Pasvalio sporto mokykloje patikrinome Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų sporto klubų veiklai, panaudojimą.
- Užbaigėme devynis 2010 metais pradėtus finansinius auditus.

Surašytos audito ataskaitos, pateiktos audito išvados. 2010 metais audito išvadose buvo pareikšta viena besąlyginė, septynios sąlyginės nuomonės dėl ataskaitų rinkinių, o dėl vienos įstaigos ataskaitų rinkinio buvo atsisakyta pareikšti nuomonę; dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams 2010 metais pareiškėme vieną besąlyginę, septynias sąlygines ir vieną neigiamą nuomonę.

2011 metais audito išvadose pareikštos dvi besąlyginės ir dvi neigiamos nuomonės dėl metinių ataskaitų rinkinių ir kitų ataskaitų duomenų tikrumo ir teisingumo ir keturios sąlyginės nuomonės dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams.

2011 metų veiklos plane buvo planuoti dar trys auditai – 2010 metų Savivaldybės biudžeto sudarymo ir vykdymo auditas; ataskaitų apie Savivaldybei nuosavybės teise priklausančią turtą ir patikėjimo teise valdomą valstybės turtą vertinimas ir Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditas. Užbaigus minėtus auditus, išvados buvo pateiktos Savivaldybės tarybai.

2011 metais Savivaldybės biudžetinių ir viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų vadovai bei finansininkai pirmą kartą rengė finansinių ataskaitų rinkinius pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS), juos visiškai nauja vieninga viešojo sektoriaus apskaitos konsolidavimo informacine sistema (toliau – VSAKIS) pateikė Savivaldybės administracijos Finansų skyriui, o pastarasis parengė Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių

ataskaitų rinkinį. Ne mažesnis iššūkis teko ir mums – auditoriams – šiuos ataskaitų rinkinius audituoti.

Igyvendindami 2011 metų Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos planą, prioritetine veiklos sritimi pasirinkome buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo iš senojo sąskaitų plano į naują sąskaitų planą pagal VSAFAS įvertinimą visuose Savivaldybės konsolidavimo scheme patvirtintose 36 Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektuose ir 11 Savivaldybės administracijos struktūrinių teritorinių padalinių – seniūnijų, kurios apskaitą tvarko savarankiškai, tačiau į konsolidavimo schemą nepatenka. Šis darbas pareikalavo daug darbo laiko sąnaudų, tačiau mes tikime, kad teisingai perkelti likučiai yra tvirtas pagrindas tvarkant apskaitą kaupimo principu pagal VSAFAS.

Atlikdami auditus pateikėme daugiau nei 100 rekomendacijų. Džiugu, kad nurodytos klaidos jau auditų metu buvo pradėtos taisyti, o šiuo metu bemaž 67 proc. rekomendacijų jau įgyvendinta.

Siekdami darniai dirbti su visomis institucijomis ir įstaigomis, kurių veikla susijusi su Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos funkcijomis, vertiname bendradarbiavimą ir stengiamės jį nuolat plėtoti.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, būdama Savivaldybės tarybai atskaitinga įstaiga, turi aktyvų strateginį partnerį – Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetą, kur mūsų atliktų auditų svarstoma daugiausia ir tai didina mūsų veiklos veiksmingumą. Bendradarbiaudami su Savivaldybės tarybos komitetais siekiame didinti audito poveikį, kad sparčiau būtų įgyvendinamos mūsų pateiktos rekomendacijos.

Pateikdama Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2011 metų veiklos rezultatus, noriu padėkoti geranoriškai bendradarbiavusiems audituotų institucijų vadovams ir visiems mūsų partneriams. Esu įsitikinusi, kad bendromis mūsų visų pastangomis pasieksime, kad Savivaldybės turtas būtų valdomas skaidriau, taupiau, efektyviau ir rezultatyviau.

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 9 dalies 15 punktu, Kontrolės ir audito tarnybos ataskaitos (toliau – Ataskaita) santrauka skelbiama Pasvalio rajono laikraštyje „Darbas“. Visa Ataskaita skelbiama Pasvalio rajono savivaldybės interneto svetainėje www.pasvalys.lt. Taip pat su Ataskaita galima susipažinti Kontrolės ir audito tarnyboje (206 kab., Vytauto Didžiojo a. 1, Pasvalys).

SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS VAIDMUO

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba – Savivaldybės tarybai atskaitinga savivaldybės biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

MISIJA

Skatinti efektyvų Savivaldybės turto valdymą.

UŽDAVINIAI

- *prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai;*
- *vertinti viešojo administravimo subjekto administracinės veiklos kokybę ir efektyvumą, taip pat vidaus kontrolės ir vidaus audito sistemos patikimumą.*

PRIEMONĖS

Igyvendindami Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos misiją, atliekame išorės auditą.

VERTYBĖS

Vertiname nepriklausomumą, profesionalų ir sąžiningą komandinį darbą. Mūsų santykiai su audituojamais subjektais grįsti pagarba ir pasitikėjimu.

VEIKLOS KRYPTYS

IŠORĖS AUDITAS

Igyvendindami Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai keliamus uždavinius, atliekame finansinį (teisėtumo) ir veiklos auditą.

FINANSINIS (TEISĖTUMO) AUDITAS

Audituojamo subjekto finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenų, taip pat savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimas ir nepriklausomos nuomonės pareiškimas.

VEIKLOS AUDITAS

Viešojo ir vidaus administravimo, savivaldybės turto ir savivaldybės biudžeto lėšų valdymo ir naudojimo vertinimas ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu. Tai konstruktyvus abejojimas esama padėtimi: ar viešasis sektorius dirba tinkamai ir optimaliai. Veiklos auditas nuo kitų audito rūšių skiriasi tuo, kad jo metu auditų rezultatai leidžia ne tik įvardyti aiškias audito subjektų veiklos problemas, bet ir parodyti sisteminius viešojo sektoriaus veiklos trūkumus.

IŠVADOS SAVIVALDYBĖS TARYBAI

- kiekvienais metais rengiame ir teikiame Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio;
- kiekvienais metais rengiame ir teikiame Savivaldybės tarybai išvadą dėl metinio savivaldybės finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimo;
- kiekvienais metais rengiame ir teikiame Savivaldybės tarybai išvadą dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos;
- rengiame ir Savivaldybės tarybai teikiame sprendimams priimti reikiamas išvadas dėl Savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo, laidavimo kreditoriams už Savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas;
- Savivaldybės tarybai teikiame sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias Savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti koncesijos konkurso sąlygas ir pagrindines koncesijos sutarties sąlygas; Savivaldybės tarybai nustačius konkurso etapus iki koncesijos sutarties pasirašymo, rengiame išvadas galutiniam koncesijos sutarties projektui.

KITA VEIKLA

Kontrolės ir audito tarnyba:

- nagrinėja iš gyventojų gaunamus prašymus, pranešimus, skundus ir pareiškimus dėl Savivaldybės lėšų ir turto, patikėjimo teise valdomo valstybės turto naudojimo, valdymo ir disponavimo juo ir teikia išvadas dėl tokio tyrimo rezultatų;
- įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka teikia informaciją valstybės ir Savivaldybės institucijoms;
- atlieka patikrinimus ir auditus pagal Savivaldybės tarybos pavedimus;
- teikia informaciją Vyriausybės atstovui apie savivaldybės kontrolieriaus teiktas išvadas ir rekomendacijas;
- tikrina teisės aktų nustatyta tvarka Savivaldybės lėšų ir turto, reikalingų valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutarčiai įgyvendinti, panaudojimą, taip pat valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutarčių sudarymą ir įgyvendinimą;
- kontroliuoja vietinių rinkliavų surinkimą.

Detalesnė informacija apie teisės aktus, reglamentuojančius Kontrolės ir audito tarnybos kompetenciją, pateikta Ataskaitos 1 priede

VEIKLOS TOBULINIMAS

Nuolat ieškome veiklos efektyvumo didinimo būdų, vykdomė veiklos tobulinimo iniciatyvas. Savo veiklą planuojame remdamiesi audito strateginio planavimo metodais, sukaupta patirtimi, audituojamų subjektų veiklos rizikos vertinimu.

Siekdami profesionalios veiklos, nuolat tobuliname profesinę kompetenciją ir darbo metodus.

BENDRADARBIAVIMAS

Suprasdami, kokia svarbi Savivaldybės biudžeto lėšų naudojimo sisteminių trūkumų pasikartojimo prevencija, skatiname nuolatinį domėjimąsi auditų rezultatais, ieškome naujų bendravimo ir bendradarbiavimo būdų su Kontrolės komitetu, Meru, Administracijos direktoriumi, Savivaldybės administracijos centralizuota vidaus audito tarnyba, Lietuvos Respublikos Valstybės kontrole, visuomene, audituojamais subjektais ir kitomis institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis būdų.

2011 METŲ VEIKLOS REZULTATAI

2011 metai buvo iššūkių metai visiems mūsų audituojamiems subjektams – Savivaldybės biudžetinių įstaigų ir viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų vadovams bei finansininkams – jie pirmą kartą rengė finansinių ataskaitų rinkinius pagal VSAFAS, juos visiškai nauja elektronine informacine sistema VSAKIS pateikė Savivaldybės administracijos Finansų skyriui, o pastarasis parengė Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių rinkinį. Ne mažesnis iššūkis teko ir mums – auditoriams – šiuos ataskaitų rinkinius audituoti.

Kontrolės ir audito tarnybos 2011 metų veikla buvo suplanuota atsižvelgiant į turimus išteklius, nūdienos aktualijas ir svarbiausius darbus, kuriuos, mūsų manymu, buvo būtina atlikti. Kontrolės ir audito tarnyba dirbo pagal Savivaldybės kontrolieriaus patvirtintą, su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu suderintą veiklos planą ir auditų programą, kurioje numatyta: Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų (toliau – VSS) likučių perkėlimo pagal VSAFAS vertinimas; VSS finansinių ataskaitų rinkinių ir 2010 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditas ir išvados Savivaldybės tarybai rengimas; 2010 metų Savivaldybės biudžeto įvykdymo auditas ir išvados Savivaldybės tarybai rengimas; 2010 m. Savivaldybės statistinių turto ataskaitų vertinimas ir išvados Savivaldybės tarybai rengimas; keturių Savivaldybės biudžetinių įstaigų finansiniai audita ir VŠĮ „Pasvalio krepšinio klubas“ skirtų biudžeto lėšų panaudojimo patikrinimas pagal Savivaldybės tarybos pavedimą.

Igyvendindami 2011 metų Kontrolės ir audito tarnybos planą, prioritetine veiklos sritimi pasirinkome buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo iš senojo sąskaitų plano į naują sąskaitų planą pagal VSAFAS įvertinimą visuose Savivaldybės konsolidavimo scheme patvirtintuose 36 VSS ir 11 Savivaldybės administracijos struktūrinių teritorinių padalinių – seniūnijų, kurios apskaitą tvarko savarankiškai, tačiau į konsolidavimo schemą nepatenka. Šis darbas pareikalavo

Viešojo sektoriaus subjektai, dalyvaujantys Pasvalio rajono savivaldybės konsolidavimo scheme

Pasvalio rajono savivaldybės (iždas)
Pasvalio rajono savivaldybės privatizavimo fondas
BĮ Pasvalio rajono savivaldybės administracija
BĮ Pasvalio Svalios pagrindinė mokykla
BĮ Pasvalio rajono Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės - Bitės gimnazija
BĮ Pasvalio rajono Saločių Antano Poškos vidurinė mokykla
BĮ Pasvalio rajono Vaškų vidurinė mokykla
BĮ Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka
BĮ Pasvalio rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba
BĮ Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba
BĮ Pasvalio krašto muziejus
BĮ Pasvalio kultūros centras
BĮ Pasvalio rajono Grūžių vaikų globos namai
BĮ Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems
BĮ Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras "Viltis"
BĮ Pasvalio Petro Vileišio gimnazija
BĮ Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla
BĮ Pasvalio rajono Pumpėnų vidurinė mokykla
BĮ Pasvalio rajono Pušaloto pagrindinė mokykla
BĮ Pasvalio rajono Pajiešmenių pagrindinė mokykla
BĮ Pasvalio rajono Daujėnų pagrindinė mokykla
BĮ Pasvalio muzikos mokykla
BĮ Pasvalio sporto mokykla
BĮ Pasvalio rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba
BĮ Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
BĮ Pasvalio specialioji mokykla
BĮ Pasvalio rajono Krinčino Antano Vienažindžio pagrindinė mokykla
BĮ Pasvalio rajono Valakėlių pagrindinė mokykla
BĮ Pasvalio rajono Ustukių pagrindinė mokykla
BĮ Pasvalio jaunimo ir suaugusiųjų mokyimo centras
BĮ Pasvalio lopšelis - darželis "Žilvitis"
BĮ Pasvalio darželis - mokykla "Liepaitė"
BĮ Pasvalio rajono Nartekių darželis - mokykla "Linelis"
BĮ Pasvalio lopšelis - darželis "Eglutė"
VŠĮ Pasvalio liginė
VŠĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras

Pastaba. Konsolidavimo schema patvirtinta Savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. kovo 4 d įsakymu Nr. DV-158

raštu ir žodžiu. Iš viso pateikėme daugiau kaip 400 pastebėjimų. Įstaigos pagal galimybes taisė klaidas. Tada dar kartą įvertinome jų atliktą darbą.

Tikime, kad teisingai perkelti likučiai yra tvirtas pagrindas tvarkant apskaitą kaupimo principu pagal VSAFAS ir sudarant ataskaitų rinkinius.

Atsižvelgiant į ribotus Kontrolės ir audito tarnybos žmogiškuosius išteklius, 2011 metais veiklos auditų neplanavome.

daug darbo laiko sąnaudų. Visoms įstaigoms turėjome pastabų, jas teikėme

FINANSINIS (TEISĖTUMO) AUDITAS

Finansinio audito ciklas nesutampa su kalendoriniais metais, nes audituojami subjektai metinius biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, apie kurių teisingumą auditorius turi pareikšti nepriklausomą nuomonę, sudaro tik kalendoriniams metams pasibaigus. Kadangi finansiniai (teisėtumo) auditai nesibaigia su kalendorinių metų pabaiga, Kontrolės ir audito tarnybos veiklos plane numatytos dvi dalys – baigiamieji praėjusių metų auditai ir einamųjų metų auditai.

Finansinių (teisėtumo) auditų mastas 2011 metais

Audituoti subjektai	
2010 metais pradėti ir 2011 metais baigti auditai	2011 metais pradėti (atlikti) ir 2012 metais baigti auditai
Pasvalio darželis-mokykla „Liepaitė“	Ribotos apimties finansinis auditas Savivaldybės administracijoje dėl ilgalaikės paskolos ėmimo.
Pasvalio lopšelis-darželis „Eglutė“	
Pasvalio lopšelis-darželis „Žilvitis“	Ribotos apimties finansinis auditas Savivaldybės administracijoje dėl ilgalaikės paskolos ėmimo.
Valakėlių pagrindinė mokykla	
Krinčino Antano Vienažindžio pagrindinė mokykla	Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“.
Ustukių pagrindinė mokykla	Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems.
Krinčino seniūnija	Pasvalio kultūros centras
Daujėnų seniūnija	Pasvalio krašto muziejus
Grūžių vaikų globos namai	
2010 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo auditas	2011 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditas.
Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto 2010 metų statistinių ataskaitų auditas.	2011 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo auditas.
2010 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditas.	

Apie biudžetinėms įstaigoms, kurių auditai užbaigti 2011 metais, pateiktus pastebėjimus jau informavome 2010 metų veiklos ataskaitoje. Ją galima rasti interneto tinklalapyje www.pasvalys.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/_kontrolės-ir-audito-tarnyba_.html

AUDITO NUOMONĖS

Atlikus finansinį (teisėtumo) auditą, auditoriaus išvadoje pareiškama nuomonė:

- ar audituojamo subjekto finansinės, biudžeto vykdymo ir kitos ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais yra parengtos ir pateiktos pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius biudžetinių įstaigų buhalterinę apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą;
- ar audituotame subjekte valdant, naudojant ir disponuojant savivaldybės lėšomis ir turto reikšmingų neatitikčių Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams nenustatyta.

Audito išvadoje gali būti pareiškiami:

Besąlyginė nuomonė – kai auditorius neturi reikšmingų pastabų dėl finansinių, biudžeto vykdymo ir (ar) kitų ataskaitų, apskaitos sistemos ir teisės aktų pažeidimų, kurie keistų auditoriaus nuomonę.

Sąlyginė nuomonė – kai auditorius nustato klaidas ir teisės aktų pažeidimus ir (ar) be tam tikrų pastabų negali pareikšti besąlyginės nuomonės.

Neigiama nuomonė – auditorius nustato reikšmingas klaidas ir reikšmingus teisės aktų pažeidimus.

Atsisakoma pareikšti nuomonę – kai audito metu auditorius negali gauti pakankamų, patikimų ir tinkamų įrodymų, taip pat, kai yra reikšmingu auditoriaus darbo anribojimu.

2011 metais audito išvadoje, atsižvelgdami į audito metu nustatytų klaidų reikšmingumą, dėl 2010 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir kitų ataskaitų duomenų buvo pareikšta viena besąlyginė nuomonė, septynios – sąlyginės ir vienu atveju atsisakyta pareikšti nuomonę, o dėl 2010 m. Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo – po vieną besąlyginę ir neigiamą nuomonę ir septynios sąlyginės nuomonės.

Dėl 2011 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareikštos dvi besąlyginės ir dvi neigiamos nuomonės, dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo pareikštos nuomonės keturios sąlyginės nuomonės.

Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centre „Viltis“ ir Pasvalio kultūros centre pareikšta neigiama nuomonė dėl 2011 metų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų

2011 metų finansinio (teisėtumo) audito išvadoje pareikštos nuomonės

Audituotas subjektas	Dėl metinių ataskaitų rinkinių	Dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo
Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“	Neigiama	Sąlyginė
Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems	Besąlyginė	Sąlyginė
Pasvalio kultūros centras	Neigiama	Sąlyginė
Pasvalio krašto muziejus	Besąlyginė	Sąlyginė

rinkinių, nes šiose įstaigose buhalterinė apskaita buvo tvarkoma aplaidžiai.

PASTEBĖJIMAI IR REKOMENDACIJOS

Vienas iš svarbiausių audito tikslų – skatinti teigiamą poveikį Savivaldybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai, daryti įtaką problemų sprendimui. Už audito rekomendacijų įgyvendinimą ir nustatytų trūkumų pašalinimą atsako audituojamieji subjektai.

Audito ataskaitose už 2011 metus audituotiems subjektams iš viso pateikta 103 pastebėjimai ir rekomendacijos. 67 proc. rekomendacijų jau įgyvendinta, nors dalies rekomendacijų įvykdymo terminas dar nesibaigęs. Detali informacija apie pateiktas rekomendacijas ir jų įgyvendinimą pateikta šios Ataskaitos 2 priede.

Džiugu pažymėti, kad visų audituotų įstaigų vadovai geranoriškai reagavo į Kontrolės ir audito tarnybos pareikštas pastabas ir ištaisė didžiąją dalį audito metu nustatytų neatitikimų: patikslino Finansų kontrolės taisykles; tikslino pareigybių aprašymus, atnaujino ir įrašė visas atliekamas funkcijas, teises ir atsakomybę užtikrinant tinkamą funkcijų paskirstymą bei pareigybių atskyrimą; papildė darbo sutartis, nurodė visas konkrečias su darbuotojais susijusias darbo sąlygas ir jų pakeitimus; padarė atžymas Darbo sutarčių registre apie pasikeitusias darbo sutarties sąlygas; vykdydami Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo reikalavimus, nustatė naudojamų apskaitos registru formą, turinį ir skaičių, parinko ir patvirtino įstaigos apskaitos politiką, apskaitos dokumentų ir apskaitos registru saugojimo tvarkas; ištaisė priedų ir priemonių skyrimo darbuotojams pažeidimus; patobulino vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, todėl iki metinių ataskaitų rinkinių pateikimo Savivaldybei sugebėjo pašalinti nemažą dalį nustatytų trūkumų.

Neištaisytus pažeidimus ir neatitikimus galima suskirstyti į dvi grupes: pirma - tai jau įvykę faktai, kurių dėl pasikeitusių aplinkybių ar praleistų terminų ištaisyti nebegalima

(nepatikslintos sąmatos, nesuderinti

įsiskolinimai, neatlikta metinė turto ir išipareigojimų inventorizacija, finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose parodyti neteisingi duomenys, ne laiku atlikti tam tikri juridiniai veiksmai ir kt.); antra – kurių dėl įvairių priežasčių audituotų subjektų vadovai nespėjo ar nesugebėjo ištaisyti.

2011 metais atliktų finansinių auditų metu išryškėjusios problemos:

➤ Beveik visose audituotose įstaigose buvo nustatyta vienokių ar kitokių darbo teisių santykių įforminimo, darbo ir poilsio laiko apskaitos, darbo užmokesčio nustatymo problemų: neteisingai ar netiksliai aptartos būtinosios ir kitos darbo sutarties sąlygos darbo sutartyse; nedaromi darbo sutarties sąlygų pasikeitimai darbo sutartyse, neatžymimi Darbo sutarčių registre; aplaidžiai tvarkoma darbuotojų darbo laiko apskaita; neteisingai darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nurodomas dirbtas laikas, kai kurių audituotų subjektų neatsakingas požiūris į darbo laiko apskaitos tvarkymą; darbuotojams už darbą poilsio, švenčių dienomis, dirbant viršvalandžius, neapmokama Darbo kodekso nustatyta tvarka; skiriant priemokas darbuotojams, nesivadovaujama Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarka; išmokant darbo užmokestį, pažeidinėjama finansinė drausmė.

➤ Audituotiems subjektams pateikėme pastabų dėl Buhalterinės apskaitos įstatymo ir VSAFAS reikalavimų nesilaikymo. Tvarkant buhalterinę apskaitą ir sudarant finansinių ataskaitų rinkinius, nustatytos klaidos skaičiuojant darbo užmokestį, apskaitant turtą, skaičiuojant ilgalaikio

materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimą (amortizaciją) ir jų išlaidas, sudarant apskaitos registrus. Pasvalio kultūros centre aplaidžiai tvarkoma apskaita: nenustatyti ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai; netvarkoma darbuotojų darbo užmokesčio, ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto analitinė apskaita; nusidėvėjimo (amortizacijos) apskaičiavimo žiniaraščiai; neatlikta kasmetinė turto ir įsipareigojimų inventorizacija, nesuderintos skolos; apskaitos registruose pateikiama nevisa informacija, netvarkomas kasos operacijų apskaitos registras.

➤ Ne visos išlaidos teisingai priskirtos išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniams.

➤ Nesilaikoma Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų: nesudaryti ir (ar) nepaskelbti viešųjų pirkimų planai; nepaskelbtos supaprastintų pirkimų taisyklės; Viešųjų pirkimų tarnybai nepateiktos pirkimų ataskaitos; nepakankama supaprastintų pirkimų kontrolė.

➤ Pasvalio kultūros centre ir Sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centre „Viltis“ už teikiamas mokamas paslaugas nepatvirtinti įkainiai, nesivadovaujama Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 37 p., kuriame nustatyta kad Savivaldybės taryba tvirtina kainas ir tarifus už Savivaldybės kontroliuojamų įmonių, Savivaldybės biudžetinių įstaigų ir viešųjų įstaigų teikiamas atlygintinas paslaugas. Minėtos įstaigos teikė mokamas paslaugas, kurių įkainius nustatė pačios.

➤ Savivaldybėje kultūros politikos kūrimas iki šiol neatskirtas nuo politikos vykdymo, todėl neefektyviai koordinuojama kultūros įstaigų veikla, stokojama kontrolės, atskaitomybės ir viešumo, o tai trukdo sklandžiai ir kryptingai siekti kultūros politikos tikslų, sudaro sąlygas neracionaliai ir neteisėtai naudoti lėšas. Pasvalio kultūros centre esanti vidaus administracinė ir organizacinė struktūra neleidžia tinkamai įgyvendinti Kultūros centrui keliamų tikslų

ir uždavinių. Mes manome, kad būtina peržiūrėti Kultūros centro darbuotojų pareigybes, įvertinti jų pagrįstumą, tikslingumą, tobulinti valdymo metodus ir organizacinę vidaus struktūrą. Ieškoti efektyvesnių būdų tenkinti rajono gyventojų kultūrinius ir meninius poreikius, skatinti jaunimo iniciatyvas bei naujų šiuolaikiškų meno veiklos formų vystymą.

➤ Neracionaliai Savivaldybės biudžeto lėšos naudojamos Sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centre „Viltis“. Šioje socialinių paslaugų įstaigoje esanti vidaus organizacinė struktūra orientuota į užimtumą ir pedagoginį ugdymą. Atlikus vertinimą nustatyta, kad pagal lankytojų negalios lygį, jų poreikius ir galimybes įstaigoje nepakankamas dėmesys skiriamas socialinių įgūdžių ugdymui ir jų palaikymui.

➤ Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centre pagyvenusiems ir neigaliesiems nepakankama vidaus kontrolė transporto naudojimo srityje. Neefektyviai panaudojamos Savivaldybės biudžeto lėšos dėl neaiškaus transporto skyrimo tvarkos reglamentavimo, neteisėtai suteiktų nemokamų transporto paslaugų ir sutartinių įsipareigojimų.

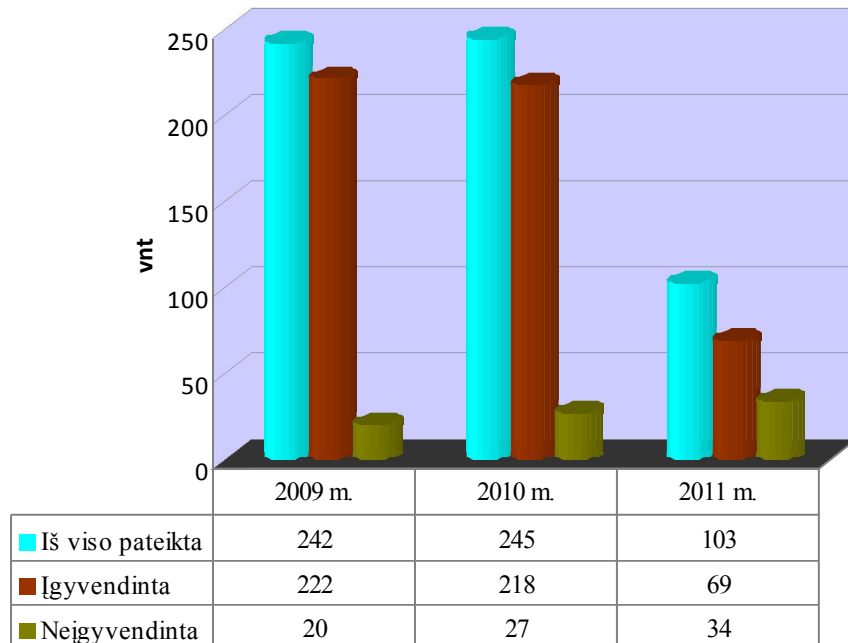
➤ Mūsų nuomone, biudžetinėse įstaigose, kuriose teikiamos mokamos paslaugos ir uždirbamos pajamos, daugiau tiesioginių išlaidų, tame tarpe ir darbo užmokesčio, turi būti padengiama veiklos pajamomis.

Kasmet įvardydami dažniausiai pasitaikančius turto ir finansų valdymo trūkumus, VSS skatiname ne tik ištaisyti klaidas, bet ir įvertinti galimą riziką bei išvengti jų ateityje.

Kontrolės ir audito tarnyba rekomendacijų įgyvendinimo procese vykdo stebėsenos funkciją. Siekdami efektyvesnio rekomendacijų įgyvendinimo, nuolat vykdomė poauditinę veiklą – periodiškai reikalaujame pateikti informaciją apie rekomendacijų įgyvendinimą, ją analizuojame.

Palyginimui pateikiame informaciją apie rekomendacijų įgyvendinimą 2009–2011 metais (1 pav).

1 pav. Duomenys apie 2009 - 2011 metais teiktus pastebėjimus ir rekomendacijas bei jų įgyvendinimą

Nepaisant to, kad didžioji dalis Savivaldybės finansų ir turto valdymo problemų sprendžiama sėkmingai, mūsų nuomone dar yra sričių, kur **būtina skatinti pažangą ir nedelsiant spręsti sistemines problemas:**

- Savivaldybė nemažai išteklių skiria strateginiam planavimui, rengia veiklos planus, programas. Atliktas auditas rodo, kad strateginis planavimas, rezultatų vertinimo sistema, o ypač – stebėsena, turi būti stiprinami. 2010 metais buvo įsigyta 60,4 tūkst. Lt vertės strateginio planavimo informacinė sistema, tačiau ji nenaudojama.

- Iki šiol Savivaldybėje nėra nustatytų diferencijuotų pagal įstaigų darbo pobūdį ir jų dydį, darbuotojų darbo stažą, išsimokslinimą bei kvalifikaciją tarnybinių atlyginimų schemų.

- Nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinius vandens telkinius nepriemoka kasmet mažėja lėtai. Kadangi šio mokesčio surinkimą administruoja pati Savivaldybės administracija, tai rodo, kad vis dar

trūksta savininkiško požiūrio į Savivaldybės biudžeto surinkimą.

Valstybinės žemės nuomos mokesčio nepriemokos procentas nuo priskaičiuoto nuomos mokesčio

2010 m. – 37,7 proc.
 2009 m. – 59,2 proc.
 2008 m. – 34,5 proc.
 2007 m. – 38,3 proc.

- Kasmet atkreipiame dėmesį, kad dėl nepakankamo vietinių rinkliavų už atitinkamų leidimų išdavimą teisinio reglamentavimo, nepakankamos jų vidaus kontrolės į Savivaldybės biudžetą nesurenkamos vietinės rinkliavos.

- Dar kartą atkreipiame dėmesį, kad nėra patvirtintos rajono sporto strategijos.

- 2010 metais tik 6,7 proc. Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšų panaudota pagal tikslinę jų paskirtį – ekstremalių situacijų padariniams likviduoti.

Panašus procentas ir ankstesniais metais. Kitos lėšos panaudojamos Savivaldybės biudžetinių įstaigų, visuomeninių organizacijų kultūrinei, pažintinei veiklai, turtui įsigyti, kitiems poreikiams. Didžiąją dalį iš Administracijos direktoriaus rezervo skirtų lėšų buvo galima numatyti planuojant ir tvirtinant (tikslinant) Savivaldybės biudžetą ar skirstant tam tikslui sudarytų programų lėšas. Administracijos direktoriaus rezervo panaudojimo problemą keliamo jau ne pirmi metai.

➤ Nuo 2010 metų visos Savivaldybės biudžetinės ir viešosios sveikatos priežiūros įstaigos pradėjo buhalterinę apskaitą tvarkyti pagal VSAFAS, o duomenis į vieningą informacinę sistemą VSAKIS, kurią administruoja Finansų ministerija, pateikia tik juridiniai asmenys. Seniūnijos yra Savivaldybės administracijos struktūriniai teritoriniai padaliniai, savarankiškai tvarkantys apskaitą, tačiau jų apskaitos duomenys į Savivaldybės administracijos finansinių ataskaitų rinkinį perkeliama rankiniu būdu, o tai labai didina klaidų riziką. Be to, šis darbas reikalauja didelių darbo laiko sąnaudų, todėl yra rizika, kad Administracijos apskaitos skyrius nepajėgs nustatytais terminais parengti ir pateikti duomenų į vieningą informacinę sistemą VSAKIS.

Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšos 2010 metais skirtos:

Pasvalio muzikos mokyklai – 600 Lt – mokytojos ir mokinės kelionei į tarptautinį festivalį paremti.

Pasvalio P. Vileišio gimnazijai – 300 Lt – spektakliui „Kreivi veidrodžiai“ paremti.

Atžalyno bendruomenei – 4250 Lt – pavasario potvynio padariniams likviduoti (tiltui remontuoti).

Entuziastų klubui „Pajusk skrydžio jėgą“ – 3000 Lt – renginiui „Mes važiuojam 2010“ organizuoti.

Krinčino bendruomenei – 1600 Lt – teismo išlaidoms civilinėje byloje padengti.

Pensininkų sąjungos Pasvalio skyriui „Bočiai“ – 600 Lt – saviveiklos renginiui „Ant dainos sparnų“.

Tetirvinių krašto bendruomenei – 10000 Lt – paminklo lakūnui Lapėnui atminti statybos išlaidoms iš dalies finansuoti.

Pasvalio specialiajai mokyklai – 39000 Lt – virtuvės įrangai įsigyti.

Pasvalio kultūros centrui – 3000 Lt – grupės „Laiptai“ jubiliejui.

Lietuvos ūkininkų sąjungos Pasvalio skyriui – 1000 Lt – rajono ūkininkų šventės išlaidoms iš dalies padengti.

VIDAUS KONTROLĖS VERTINIMAS

Vidaus kontrolė – tai audituojamo subjekto vadovo sukurta visų kontrolės rūšių sistema, kuria siekiama užtikrinti juridinio asmens veiklos teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą ir skaidrumą, strateginių tikslų ir kitų veiklos planų įgyvendinimą, turto apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi bei su visa tuo susijusių rizikos veiksnių valdymą.

Efektyvi vidaus kontrolė lemia tvarkingą, etišką, taupią, rezultatyvią veiklą, vadovų ir darbuotojų atsakomybę už savo sprendimus ir veiksmus valdant ir naudojant valstybės ir savivaldybės turtą bei lėšas, įstatymų ir kitų teisės aktų laikymąsi, piniginių ir materialinių išteklių apsaugą nuo netinkamo naudojimo, praradimo, klaidų ir apgaulės. Vidaus kontrolė audituojamame subjekte gali būti įvertinta kaip labai gera, gera, patenkinama arba silpna.

Nedidelėse Savivaldybės įstaigose, kai pareigų paskirstymas yra ribotas, sudėtinga sukurti patikimą vidaus kontrolės sistemą. Šis trūkumas turėtų būti kompensuojamas stipria įstaigos vadovo kontrole visose įstaigos veiklos srityse. Be to, labai svarbu sukurti veiksmingą ir nuosekliai veikiančią aukščiausio lygio vidaus kontrolės sistemą, kuri būtų pajėgi užkirsti kelią klaidoms ir pažeidimams Savivaldybės biudžetinėse įstaigose.

Atlikti auditai parodė, kad visų lygių audituotų subjektų vadovai skiria nepakankamą dėmesį patikimos vidaus kontrolės sukūrimui.

2010 metais audituotų finansinių (teisėtumo) auditų metu aštuoniuose audituotuose subjektuose vidaus kontrolės būklė buvo įvertinta kaip gera, viename – silpna.

2011 metais audituotuose subjektuose – Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centre pagyvenusiams ir neįgaliesiems ir Pasvalio krašto

Vidaus kontrolės vertinimas:

Vidaus kontrolė kaip labai gera vertinama tada, kai vidaus kontrolės sistema atitinka jai keliamus reikalavimus, o atliktos audito procedūros įrodė, kad vidaus kontrolės sistema veikia patikimai;

Vidaus kontrolė kaip gera vertinama tada, kai atitinka jai keliamus reikalavimus, o atliktos audito procedūros įrodė, kad vidaus kontrolė veikia patikimai, išskyrus nereikšmingas išimtis

Vidaus kontrolė kaip patenkinama vertinama tada, kai atitinka jai keliamus reikalavimus arba atitinka su nereikšmingomis išimtimis, tačiau audito procedūros nesuteikė pakankamų įrodymų dėl vidaus kontrolės veiksmingumo ir nuoseklumo.

Vidaus kontrolė kaip silpna vertinama tada, kai neatitinka jai keliamų reikalavimų.

muziejuje vidaus kontrolės sistema buvo įvertinta kaip gera, o Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centre „Viltis“ ir Pasvalio kultūros centre – silpna.

Tikime, kad, atlikdami finansinius (teisėtumo) auditus, vertindami viešojo sektoriaus subjektų vidaus kontrolės būklę, teikdami veiklos tobulinimo rekomendacijas, ne tik padėsime taisyti vis dar pasitaikančias Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams klaidas, bet ir skatinsime jų nekartoti ateityje. Auditų rezultatų aptarimas su audituotais subjektais – tai priemonė, kuri leidžia ne tik palaikyti konstruktyvų dialogą su audituojamais subjektais, bet ir stiprinti auditoriaus, kaip pagalbininko, o ne kontrolieriaus, įvaizdį, siekti bendrų tikslų – finansų valdymo ir kontrolės sistemų pažangos.

IŠVADOS TARYBAI

Savivaldybės ataskaitų audito tikslas – įvertinti, ar Savivaldybės biudžeto įvykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai, Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais parengtos pagal teisės aktų reikalavimus, ar jose nėra reikšmingų informacijos iškraipymų, ir pareikšti apie jas nepriklausomą nuomonę. Kontrolės ir audito tarnybos išvadose Savivaldybės tarybai pateikiama informacija reikalinga minėtoms ataskaitoms tvirtinti, atkreipiamas dėmesys į neatitikimus ir problemas finansų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais srityse ir siūlymai dėl biudžeto planavimo, vykdymo proceso ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tobulinimo.

Kontrolės ir audito tarnyba parengė Savivaldybės tarybai tris *privalomas* išvadas dėl 2010 metų Savivaldybės ataskaitų:

➤ Dėl Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio - pareikšta sąlyginė nuomonė, kadangi audituojant 2010 metų Savivaldybės biudžeto vykdymą, asignavimų valdytojų pateiktuose biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose ir konsoliduotųjų ataskaitų rinkinyje buvo nustatyta klaidų ir teisės aktų pažeidimų;

➤ Dėl Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų - mes atsisakėme pareikšti nuomonę, kadangi Kontrolės ir audito tarnybai prieiga prie VSAKIS duomenų nesuteikta, o įstaigoms užbaigus duomenų suvedimą, prieiga prie informacinės sistemos VSAKIS uždaryta visiems Savivaldybės VSS, todėl negalėjome pasinaudoti sistemoje sukaupta informacija, patikrinti duomenų įvedimo ir konsolidavimo procese atliktų tarpusavio sandorių sumų eliminavimo teisingumo. Audito metu buvo ribojama mūsų darbo apimtis, todėl negalėjome surinkti įrodymų, kuriais pagrįstume Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų tinkamo ir teisingo pateikimo vertinimą.

➤ Išvadoje dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir

patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitų pareiškėme sąlyginę nuomonę. Statistinės turto ataskaitos parengtos pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus, nustatytus Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitų rengimui, jose nėra reikšmingų iškraipymų, lyginant su duomenimis, iš kurių jos buvo sudarytos. Tačiau statistinės turto ataskaitos Savivaldybės turto finansinę būklę atspindi tiek, kiek leidžia šiuo metu galiojantys turto apskaitą ir statistinių turto ataskaitų sudarymą reglamentuojantys teisės aktai, tačiau neparodo tikros ir teisingos turto finansinės būklės.

Kontrolės ir audito tarnyba Savivaldybės tarybai teikia išvadas, suteikiančias jai pagrindą priimti sprendimus dėl Savivaldybės naudojimosi bankų kreditais ir paskolų ėmimo.

2011 metais Kontrolės ir audito tarnyba atliko du ribotos apimties finansinius auditus Savivaldybės administracijoje, jų pagrindu parengė ir pateikė Savivaldybės tarybai dvi išvadas dėl ilgalaikių paskolų ėmimo.

Su visomis Savivaldybės tarybai pateiktomis išvadomis galima susipažinti Savivaldybės interneto tinklalapyje.

KITA VEIKLA

Patikrinimai

2011 metais įvykdėme keturis Savivaldybės tarybos pavedimus:

➤ keičiantis įstaigų vadovams, buvo atlikti patikrinimai Pasvalio specialiojoje mokykloje, Pasvalio Lėvens pagrindinėje mokykloje ir Pasvalio lopšelyje-darželyje „Eglutė“. Patikrinimų tikslas buvo įvertinti esamą įstaigos ūkinę-finansinę būklę ir informuoti naują įstaigos vadovą apie esančias problemas.

➤ patikrinome, kaip panaudotos iš Savivaldybės biudžeto skirtos lėšos viešojoje įstaigoje „Pasvalio krepšinio klubas“. Reikšmingų pastabų neturėjome, išskyrus tai, kad, panaudojus lėšas, klubo vadovas nepateikė veiklos ataskaitos.

Pasvalio sporto mokykloje patikrinimas buvo atliktas Savivaldybės kontrolieriaus iniciatyva. Patikrinimo tikslas – patikrinti Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų sporto klubų veiklai, panaudojimą. Šis patikrinimas atskleidė ne tik Savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimo sporto klubuose, bet ir Sporto mokyklos administracines problemas.

Informacijos teikimas

Atlikus patikrinimą tikrintiems subjektams teikiama patikrinimo pažyma, o atlikus auditą – audito ataskaita ir išvada, Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, Pasvalio rajono savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui.

Vykdydami Vietos savivaldos įstatymo nuostatas, kas ketvirtį informaciją apie Kontrolės ir audito tarnybos teiktas išvadas ir rekomendacijas teikiame ir Vyriausybės atstovui Panevėžio apskrityje.

Gyventojų pareiškimai ir skundai

Kontrolės ir audito tarnyba gauna nemažai rajono gyventojų pareiškimų, skundų, telefoninių skambučių su įvairia informacija. Didžioji dalis besikreipiančiųjų – anonimai. Tiriame ir pateikiame atsakymus pareiškėjams į pasirašytus pareiškimus ir skundus. Anoniminių skundų informacija taip pat yra tikrinama ir dažniausiai ji pasitvirtina.

Bendradarbiavimas

Kontrolės ir audito tarnyba nėra tik vertinanti institucija. Naudodamiesi tuo, kad mūsų atliekami auditai yra ir asignavimų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais gerosios patirties (taip pat ir informacijos apie sisteminės klaidas) kaupimo šaltinis, mes stengiamės ne tik įvardinti audituojamųjų daromas klaidas, bet ir skleisti informaciją apie geriausius pasiekimus.

Siekdami, kad tinkamai ir tikslingai būtų naudojamas Savivaldybės materialusis ir finansinis turtas, kad kuo mažiau būtų daroma pažeidimų jį apskaitant, Kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojai vykdo prevencinę veiklą. Seminarų ir mokymų metu įgytomis žiniomis pasidalijame su rajono biudžetinių įstaigų vadovais, buhalteriais juos konsultuodami, padėdami išspręsti jiems iškilančias problemas. Kontrolės ir audito tarnybą ir asignavimų valdytojus sieja bendras tikslas – kad Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas būtų naudojami pačiu efektyviausiu būdu, o mokesčių mokėtojams ir kitiems rajono gyventojams duotų kuo didesnę naudą.

Tobulinant viešojo sektoriaus audito kokybę, buvo toliau vystomas bendradarbiavimas ne tik su Valstybės kontrole, bet ir su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Vidaus auditorių asociacija ir Lietuvos auditorių rūmais.

Šį bendradarbiavimą įtvirtino 2010 m. gruodžio 30 d. pasirašytas tarpusavio susitarimas, kuriame numatyti konkretūs bendradarbiavimo uždaviniai. Ypač svarbus tampa bendradarbiavimas su Valstybės kontrole ir tuo aspektu, kad abiem šalims Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 30 straipsniu yra pavesta atlikti viešojo sektoriaus subjektų metinių ataskaitų rinkinių ir (arba) viešojo sektoriaus subjektų grupių metinių konsoliduotų ataskaitų rinkinių auditą. 2011 metais Valstybės kontrolė eksperimento tvarka pasirašė susitarimus su 19 savivaldybių Kontrolės ir audito tarnybomis bendram darbui audituojant 2011 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinius. Numatoma, kad šis bendradarbiavimas ateityje plėsis.

Bendradarbiaujame su kitų savivaldybių Kontrolės ir audito tarnybomis, pasidaliname patirtimi, aptariame dažniausiai pasitaikančius pažeidimus, kitus aktualius klausimus.

Savivaldybių kontrolierių asociacija, kurios nare yra ir mūsų Kontrolės ir audito tarnyba, jau septynerius metus yra Europos Sąjungos Europos regionų išorės audito institucijų organizacijos – EURORAI narė. Asociacijos atstovai dalyvauja EURORAI darbe ir įgyja tarptautinės patirties audito srityje, kuria pasidalija su

visais asociacijos nariais.

Europos regionų audito institucijos kiekvienoje šalyje vykdo panašią misiją, kaip ir mūsų šalies Kontrolės ir audito tarnybos, todėl bendradarbiavimas su kitų šalių, kitų savivaldybių, Valstybės kontrolės auditoriais yra ne tik vienas iš būdų įvertinti save kitų auditorių atžvilgiu, bet ir pasisemti audito atlikimo, veiklos organizavimo ir vykdymo patirties.

Be tiesioginių pareigų, susijusių su audito vykdymu, Savivaldybės kontrolierius dalyvavo Savivaldybės tarybos, Komitetų, komisijų posėdžiuose, pagal savo kompetenciją vykdė įstaigos vidaus administravimo funkcijas.

Atsižvelgdami į Valstybės kontrolės išorinės peržiūros rekomendacijas, siekdami tinkamai įgyvendinti Kontrolės ir audito tarnybos veiklos viešumo principą, o kartu ir padidinti atliekamų auditų poveikį ir pabrėžti audito svarbą, Savivaldybės interneto svetainėje www.pasvalys.lt skelbiame auditų ataskaitas, išvadas ir kitą patikrinimų medžiagą. Kontrolės ir audito tarnybos veiklos ataskaitos kasmet skelbiamos Savivaldybės interneto svetainėje www.pasvalys.lt, o jų santraukos publikuojamos rajono laikraštyje „Darbas“.

KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS IŠTEKLIAI

Pagrindiniai Kontrolės ir audito tarnybos ištekliai – personalas, jo kompetencija ir profesionalumas bei veiklai finansuoti Savivaldybės tarybos kasmet skiriami Savivaldybės biudžeto asignavimai.

Kontrolės ir audito tarnybos žmogiškieji ištekliai nėra dideli – 2011 metais dirbo du valstybės tarnautojai: Savivaldybės kontrolierė Rima Juodokienė, turinti aukštąjį universitetinį ekonominį ir teisinį išsimokslinimą bei 12 metų patirtį šiame darbe; vyriausioji specialistė Ilma Paliukėnaitė, turinti aukštąjį universitetinį ekonominį išsimokslinimą ir 4 metų darbo patirtį Kontrolės ir audito tarnyboje. Nematome galimybės savo žmogiškųjų išteklių plėsti kiekybine prasme, todėl audito kokybę turi būti užtikrinama keliant valstybės tarnautojų kvalifikaciją, didinant profesionalumą. Auditoriui šiandien keliami labai aukšti profesiniai reikalavimai – ne tik gerai žinoti teisės aktus ir išmanyti buhalterinę apskaitą, t. y. patikrinti finansines ataskaitas ir įrašus apskaitos registruose, bet ir būti ekonomistu, analitiku, strategu, ekspertu, psichologu, vadybininku. Nuo 2010 m. sausio 1 d. pradėjus buhalterinę apskaitą tvarkyti pagal VSAFAS, praėjusiais metais Valstybės kontrolė parengė Finansinio audito vadovo pakeitimus,

teko intensyviai juos studijuoti ir taikyti praktikoje. Nuo 2012 metų dar vienas iššūkis – Valstybės kontrolė finansinius (teisėtumo) auditus atlieka vadovaudamasi jau ne nacionaliniais Valstybinio audito reikalavimais, bet Tarptautiniais audito standartais. Mūsų vėl laukia intensyvus pasirengimas.

Pagrindinis Kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojų mokymo tikslas – užtikrinti, kad tarnautojai, įgyvendindami Kontrolės ir audito tarnybos tikslus ir uždavinius, būtų kvalifikuoti, įgytų naujausių žinių, lavintų laikmečio poreikius atitinkančius įgūdžius. Siekiant šio tikslo, 2011 metais mokymai buvo suplanuoti atsižvelgiant į Kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojų poreikius.

2011 metais dalyvavome 8 seminaruose, išklausėme 136 akademines valandas mokymų. Detalesnė informacija 3 priede. Kvalifikacijos tobulinimui išleidome 0,3 tūkst. Lt.

Kontrolės ir audito tarnybai 2011 metams Savivaldybės taryba patvirtino 125,6 tūkst. Lt Savivaldybės biudžeto asignavimų, tai sudaro beveik 0,2 proc. Savivaldybės biudžeto asignavimų. Duomenys apie skirtų asignavimų panaudojimą pateikti lentelėje.

*Kontrolės ir audito tarnybai skirtų Savivaldybės biudžeto asignavimų panaudojimas
2010–2011 metais (tūkst. Lt)*

Asignavimų paskirtis	2010 metų asignavimai		2011 metų asignavimai	
	Patvirtinta	Panaudota	Patvirtinta	Panaudota
Iš viso asignavimų išlaidoms	131,3	125,3	125,6	121,9
Iš jų: darbo užmokesčiui	87,1	86,3	89,8	89,7
VSD įmokoms	29,3	29,1	25,9	25,5
kitoms išlaidoms	14,9	9,7	9,9	6,7
Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimui	0	0	0	0
Iš viso asignavimų	131,3	125,3	125,6	121,9

PRIORITETAI ATEINANTIEMS METAMS

Pagrindinė audito idėja – audito metu ne tik nustatyti audituojamų subjektų klaidas ir veiklos trūkumus, bet ir įvertinti jų aplinką, pateikti audituojamam subjektui rekomendacijas, kurios leistų išvengti šių trūkumų pasikartojimo ateityje ir kurios sustiprintų subjekto vidaus kontrolę, atskaitingumą, finansų valdymą bei efektyvų Savivaldybės turto naudojimą. Taigi Kontrolės ir audito tarnyba siekia savo rezultatus matuoti ne tik atliktų auditų kiekiu ar išaiškintų pažeidimų ir klaidų suma, bet svarbiausia – Kontrolės ir audito tarnybos darbo poveikiu.

Kiekvienais metais Kontrolės ir audito tarnybos veikloje išskiriami prioritetai, kurių pagrindu formuojami veiksmai ir darbo planai. Audito temas ir audituotinus subjektus atsirenkame stebėdami asignavimų valdytojų vidaus kontrolę ir vertindami rizikas. Tai apima sistemingą duomenų rinkimą, apklausas, kurie parodo problemų pas asignavimų valdytojus apimtį ir rimtumą.

➤ Atlikti finansiniai (teisėtumo) auditai parodė, kad naujovės sunkiai skinasi kelią. Nors apskaita jau trečius metus tvarkoma pagal VSAFAS, buhalteriams trūksta žinių, kompetencijos, o kartais – pastangų ir noro darbą atlikti pareiškiant. Apskaitos organizavimas, tvarkymas ir šiais metais bus mūsų dėmesio centre.

➤ Savivaldybės biudžeto pajamos, palyginti su praėjusiais metais, mažėja, todėl būtina stiprinti pajamų surinkimo kontrolę, didesnę dėmesį skirsime toms pajamų rūšims, kurių surinkimą

administruoja pati Savivaldybė.

➤ Sieksime, kad Savivaldybės biudžeto lėšos būtų naudojamos efektyviai, rezultatyviai ir skaidriai. Didelį dėmesį skirsime viešųjų pirkimų organizavimui.

Atrenkant audito temas esame nepriklausomi. Tai užtikrina darbo kokybę ir objektyvumą. Kiekvienų metų numatomų auditų mastas nustatomas audito programose. Toliau rūpinsimės atliekamo audito kokybe, kurią gali užtikrinti tik aukštos kvalifikacijos, daug žinių turintys specialistai. Kelsime valstybės tarnautojų kvalifikaciją, tobulinsime audito atlikimo metodus. Sieksime būti ne tik vertintojais, bet ir aktyviais patarėjais, pagalbininkais, skatinančiais viešojo sektoriaus pažangą, stiprinsime prevencinį audito poveikį, bendradarbiavimą su Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu, komunikavimą su audituojamais subjektais ir Savivaldybės administracija.

Mes nuolat siekiame su audituojamaisiais abipusio suinteresuotumo ir pasitikėjimo grįstą santykių. Todėl, teikdama šią ataskaitą, noriu padėkoti geranoriškai bendradarbiavusiems audituotų institucijų vadovams, Savivaldybės administracijai, Kontrolės komitetui ir visiems mūsų partneriams. Esu įsitikinusi, kad bendromis pastangomis pasieksime, kad Savivaldybės turtas būtų valdomas skaidriau, taupiau, efektyviau ir rezultatyviau.